

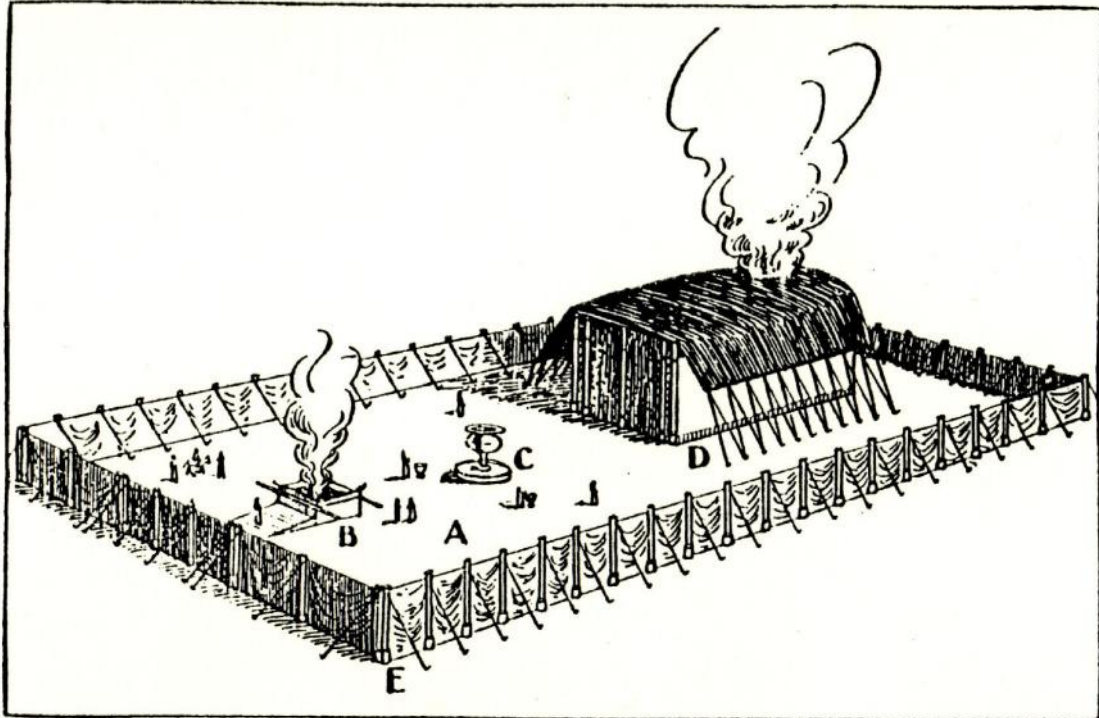
Suurena pdf-näyttö tarpeen mukaan

JERUSALEMIN TEMPPELI JA ILMESTYSMAJA ERÄMAAVALLUKSEN AJALTA

Jerusalemmin temppele ja sitä ympäröivä pylväskäytävä – pienoismalli vrt ihmiset oik.reunalla

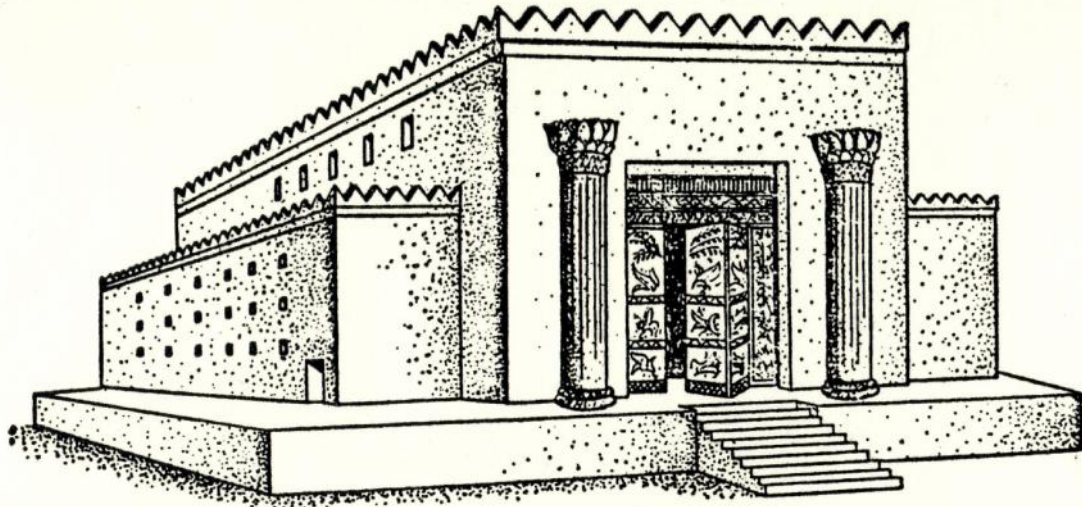
Ilmestysmaja. A esikartano. B polttouhrialttari. C vaskiallas. D varsinainen ilmestysmaja eli tabernaakkeli. E aita.

Majan valmistusaineita oli erämaassa saatavana, sillä akasiapuita kasvoi sen kosteikoilla, nahkaa ja villaa saatiin pikku karjasta ja Punaisen meren sireenieläimistä. Jaloja metalleja ja liinakangasta kansa lahjoitti niistä koristeista ja tavaroista, joita egyptiläiset olivat israelilaisten lähtiessä lahjoittaneet. Vaskea ja jalokiviä oli saatavissa Siinain vuorikaivoksistakin. Itse maja oli 30×10 kyynärän suuruinen suora-kaide. Ovipuoli oli itäpäässä. Laudat ja poikkitangot olivat kullalla päällystettyjä. Etuseinä oli porttina, jonka muodosti 5 kullattua pylvästä vaskijalustoineen ja niiden kannattama uudin. Neljä kullattua pylvästä hopeajalustoin oli kannattamassa sitä esirippua, joka erotti pyhän ja kaikkeinpyhimmän. Viimeksi mainittu oli neliömäinen, kukin sivu 10 kyynärää. Pyhä oli 20×10 kyynärän laajuinen. Majan katto valmistettiin värilangoilla koristetuista valkoisista pellavakaistaleista, jotka liitettiin toisiinsa kahdeksi suureksi peitteeksi. Toinen näistä peitti kaikkeinpyhimmän kattoa ja kaikkia sivuja, toinen pyhän kattoa ja sivuseiniä. Liinakatoksen päällä oli vuohenkarvapeite, joka oli samoin kaksiosainen, mutta niin paljon suurempi, että ulottui riippumaan ovenkin peitteeksi. Kattona oli vielä peite punaisista oinaamahoista ja sen päällä si-

reeninnahkapeite. Kaikkeinpyhimmän esiripussa oli koristeina samanlaisia kerubeja kuin koko majaa kattavassa liinavaatteessa. Kerubit olivat Herran läsnäolon ja saavuttamattomuuden merkkeinä.

I. sijaitsi pihassa (esikartanossa), joka idästä länteen oli 100 kyynärää ja poikkipäin 50 k. Sitä kiersi hopealla silatuille, vaskijalustaisille pylväille pystytetty aita, johon oli ripustettu valkoisesta liinasta tehty verho. Portissa oli kirjailtu verho. Avoimen osan keskellä sijaitsi vaskella päällystetty, akasiapuinen polttouhrialttari ja pyhän edustalla vaskiallas. Kaikkeinpyhimässä oli kullalla silattu lain arkki kerubeineen ja kultaisine armoistuinineen. Pyhässä esiripun edessä oli kullalla silattu suitsutusalttari ja lähempänä ovea oikealla näky-leipäpöytä ja vasemmalla kultainen seitsenhaarainen lamppu. Kaikki oli tehty helposti kannettavaksi vaeltavan kansan mukana.

I. on vertauskuvallinen joka kohdaltaan. Siihen antaa selitystä Hebr. 9: 1—24, samoin kuin 1 Kor. 10: 1—11 selittää koko 2 Moos:n vertauskuvallisuutta. Värien vertauskuvallisuudesta ks. V ä r i t. Kultra kuvaa Jumalan kunniaa ja hopea vapahdusta, 2 Moos. 30: 12—16; 38: 27; 4 Moos. 3: 45—51, sillä Mooses otti kansalta sovituskannuksena puoli sekeliä hopeaa hengeltä. Paitsi

Salomon temppeli (ennallistus).

rakaiteen muotoinen ja vain niin korkea, että siinä juuri mahtuu seisomaan. T. oli vanhastaan paimentolaisten ja leirytyvien sotilaiden asumus. 4 Moos. 13: 19; Tuom. 7: 13; 2 Sam. 11: 11. Vrt. Ilmestysmaja.

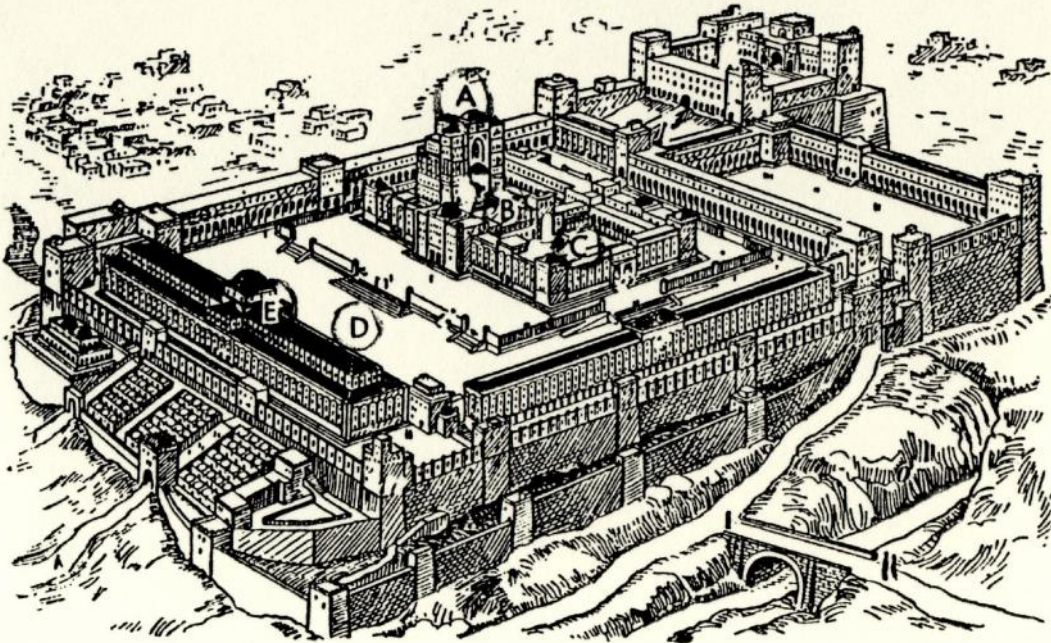
Temppeli. T:llä on samanlainen hengellinen merkitys kuin ilmestysmajallakin (ks. tätä). Se on Jumalan asuinsija, huone, paikka, jossa hän ilmoittaa itsensä ihmisille. Kolme suurta tempelirakennusta on israelilaisilla ollut Jerusalemissa.

1. Salomon t. rakennettiin 2 Aik. 3: 1:n mukaan Moorian l. Siionin vuorelle

Megiddosta löydetty pronssijalusta (n. 1000 eKr.). Salomon tempelissä pidettiin maljoja tällaisissa jalustoissa.

Salomon linnan yhteyteen, sen pohjoispuolelle 967—961 eKr. Nykyisen Kalliomoskeijan paikalla sijaitsi polttouhrialttari. T:n sisäänkäytävä oli auringonnousuun päin, 1 Kun. 6 s.; 2 Aik. 3 s.; vrt. Hes. 40 s. Varsinainen t. oli suorakulmainen rakennus, 46 m pitkä, 16 m leveä ja lähes 17 m korkea. Sen ympärillä oli 3 sivulla 3-kerroksinen kylkirakennus aarekkammioineen. T. oli tehty louhimoissa valmiiksi hakatuista kivistä. Pyhäkön ovea vartioi kaksi 12 m:n korkuista pylvästä. Avarasta kaksoisovesta astuttiin hämäärään etuhuoneeseen («pyhään»). Seinät ja lattiat oli päällystetty setripuulla. Koristeaiheina oli kerubeja, palmetteja (palmun lehteä muistuttava koriste) ja kolokvinttejä. Tässä Jumalan esihuoneessa, jota valaisi 10 kultaista lampunjalkaa, palvelivat papit. Kaikkeinpyhimmän ovella sijaitsi suitsutusalttari. Pohjoispuolella oli näkyleipäpöytä, 1 Kun. 7: 48. Kaikkeinpyhin oli erotettu setripuisella seinällä, jossa oli öljyvuinen kaksoisovi. Se oli kuution muotoinen huone ja aivan pimeä, 1 Kun. 8: 12. Siellä oli öljyvuisten kerubien alla liiton arkki. T:iä ympäröi 2 esipihaa, joita käytettiin jumalanpalveluksessa. Sisempi esipiha, 1 Kun. 6: 36, myöhemmin myös »pappien esipiha», 2 Aik. 4: 9, ja »ylempi esipiha», Jer. 36: 10, oli matalalla muurilla erotettu suuresta esipihasta, 1 Kun. 7: 12, ja sinne päästiin 2 portista, 2 Kun. 15: 35; 1 Aik. 9: 18. T:n edustalla oli vaskinen polttouhrialttari, siitä etelään päin »vaskimeri», valtava, 4,5 m korkea valuteos. Altтарin kummallakin puolen oli 5 vaskiallasta. 1 Aik. 26: 14—18:n mukaan oli ulommalla esipihalla 4 porttia. — Esi-

Herodeksen temppelein ennallistus. A varsinainen temppeilirakennus. B pappien esipiha. C miesten esikartano. D pakanain esikartano. E kuninkaiden pylväskäytävä.

västä ja oli nimeltään kuninkaan pylväskäytävä. Toisilla sivuilla oli kaksinkertainen pylväsrivi. Itäistä sanottiin Salomon pylväskäytäväksi, Joh. 10: 23; Ap. 3: 11; 5: 12. Pakanain esikartano oli juhla-aikoina t.-torina, Matt. 21: 12, ja raajarikkoisten kerjäläisten oleskelupaikkana, Matt. 21: 14. Hieman korkeammalla luoteessa rintavarustuksen takana sijaitsi pyhä alue. Tähän t.-pihaan johti 9 ovea kauniisti koristeltuine esihalleineen ja leeviläis- sekä pappisvartijoineen. Siellä olivat kreikaksi ja latinaksi kirjoitetut varoitustaulut, joissa kaikilta ei-juutalaisilta kiellettiin pääsy kuolemanrangaistuksen uhalla. Pappien esipihaan pääsi vain pappi ja uhraaja, ja siellä sijaitsivat polttouhrialttari ja teurastuspaikka 8 pylväineen ja marmoripöytineen, jolle asetettiin uhrieläimet, sekä »vaskimeri». Koko t. oli koristeltu ylellisin mosaiikein ja kultauksin. Etuhallin portilla oli babylonialainen esirippu, joka peitti pyhään vievän oven. Sitä koristi kultainen viiniköynnös rypäleineen. Pyhään pääsivät vain papit, jotka pitivät huolta näkyleipäpöydästä, lampunjalasta ja uhrialttarista. Kaikkeinpyhin oli pimeä ja tyhjä. Sen erotti pyhästä toinen esirippu, vrt. Matt. 27: 51; Hebr. 6: 19. T. oli päältäpäin, yläosiltaan, run-

sain kultalevyin päällystetty ja »hehkui aamuauringossa kuin tuli». — Koko t.-aluetta valvoi korkea-arvoinen pappi, joka t.-päällikkönä komensi t.-vartijoita, Ap. 4: 1; 5: 24, ja jolla oli apunaan alipäälliköjä, Luuk. 22: 4, 52.

T. oli Israelin kansallisen ja uskonnollisen luottamuksen kohde, Jes. 28: 16; 33: 20; Ps. 42, 43. Vankeudesta palattuaankin Israel rakensi jälleen t:n, Hagg. 1: 9; Sak. 1: 16. Myös hajaannuksen aikana juutalaiset säilyttivät t:n merkityksen, ja sitä kohti he kääntyivät rukoillessaan, Dan. 6: 11. Juhla-ajoksi saapui sinne ulkomailta juutalaisia runsain määrin, Ap. 2: 5—11. Jeesuksen seurakunta käytti t:iä, Ap. 2: 46, mutta se ei ollut enää välttämätön, Joh. 4: 20, 23 s. Uskonsa keskipisteenä sillä ei ollut t., vaan Kristus, jossa asuu Jumala ruumiillisesti, Kol. 2: 9. T:n merkitys UT:ssa muuttui vertauskuvalliseksi. Jeesus sanoo ruumistaan Jumalan t:ksi, Matt. 26: 61; Mark. 14: 58; Joh. 2: 19, 21. Paavali sanoo Kristuksen pyhittämän ihmisen ruumista Pyhän Hengen t:ksi, 1 Kor. 6: 19, ja kristittyä itseään »elävän Jumalan t:ksi», 2 Kor. 6: 16. Koko seurakunta on »pyhä t. Herrassa», Ef. 2: 21; 2 Tess. 2: 4; vrt. myös Ilm. 3: 12. »Paavali esittää verrattomalla

Järvenpääläisten ryhmä ihmettelee Jeesuksen aikaista öljypuuta Getsemanessa.

Lampaita kedolla...